

Cornelis Beniti

DE ESTHEET VAN HET LITTEKEN

Twee dingen samenbrengen die ogenschijnlijk niets met elkaar te maken hebben, dat is de voedingsbodem van Beniti Cornelis' werk. Een taal en poëzie in beeld gebracht, een dialectisch proces waarbij emotie en rede, temperament en techniek op elkaar inwerken. Zijn taal bestaat uit onontcijferbare creaturen en is poly-interpretabel. "Het gaat mij niet om de formules of de theorie erachter. Neen, het is als een gedicht, waarbij ik poëtische verbanden die ik voel, wil verwerken op doek."

GELAAGDE MYTHOLOGIE

Beniti vergaarde tijdens zijn artistieke leven heel wat woordenschat en bouwstof waarmee hij intuïtief schildert. "Je krijgt de techniek dusdanig in de handen, dat het wordt als spreken. Mijn hedendaags werk is gekenmerkt door een versobering. Het is ontdaan van fantasieën en opsmuk. Wat rest is de pure vorm en grafiek, zonder lijnvorming. In mijn recente doeken verdwijnen zelfs de zware okers en aardkleuren, die mijn oeuvre altijd gekenmerkt hebben. Vandaag zijn er meer grijstonen en lichtere okers, witgrijze achtergronden ook. Een sluitende reden hiervoor heb ik niet. Hoe jonger, hoe drukker wellicht, terwijl je door het ouder worden emotioneler wordt. Wie mijn werk al een tijdje volgt, ziet niet alleen een vrij subtiele picturale verandering, maar ook nog steeds een rode draad. Qua coloriet anders, maar niet qua gevoel." Kunst kan poëzie zijn of wetenschap, filosofie ook, zelfs een vorm van theologie. Beniti's oeuvre is zijn persoonlijke mythologie. Een gelaagde mythologie, die evolueert, soberder werd met de jaren. En toch, de oorsprong van zijn

werk blijft hij zoeken in zijn verleden. "De magie zit in kleine dingen. Denken giet verbeelding in geconditioneerde vormen. Vertrekkende vanuit een vlek is de verdere opbouw van een oeuvre een logisch gevolg. Greep hebben op wat zich voltrekt en tevens door dat gebeuren gegrepen worden. Het toeval binden tot kracht, geput uit tederheid en pijn. Symbolen ontstaan uit rijping van eeuwenoude emotie. Mijn creativiteit is het reorganiseren van door intuïtie verworven materiaal, met de idee terug te vinden wat ooit verworven was. Voor deze totaliteit is techniek slechts een middel, daarom is het visueel waargenomen beeld slechts de aanleiding en zijn titels voor mij overbodig."

PICTORALE SCHRIFTUUR

"Velen zien insecten of motten in mijn werk. Maar mij gaat het om de schriftuur. Elk individu dat een beetje anders is, maakt die schriftuur interessant. De oorsprong is te vinden in mijn fascinatie voor didactische biologieplaten, bedrukte toiles cirées.

vervolg zie verder >

Samen met hun legende waren ze een bron voor mijn eerste werken. Ik maakte als het ware familieportretten van insecten." Onzichtbaar lijken ze te bewegen. Zijn oeuvre is een geschiedenis in beelden, waarbij het ene beeld de 'moeder' is van één of meerdere volgende. Insecten en cocons hebben een raakpunt, een verband. Een mot hoort de echo van de cocon waaruit hij geboren is, als een materie die een gedaanteverwisseling onderging." Diverse thema's, verwijzend naar cocons, bondage en omhulsels zouden volgen. "Om uiteindelijk te evolueren naar het vernietigen van cocons met als filosofische gedachte: Wat houdt je nog over als je de verpakking vernietigt? Heb je dan nog een inhoud of enkel een litteken?"

"Als het in de cocon ging over geborgenheid, dan zocht ik later het doorbreken van die geborgenheid, het ene was nodig om tot het andere te komen. Zo zijn er de thema's oculeren, het enten van fruitbomen, omkapselen, inpakken,... Een kleine stap nog slechts naar monilinia, een schimmelziekte bij fruitbomen. Door monilinia wordt van alle vruchten eentje vroegtijdig bruin of zwart en valt uiteindelijk af voor de anderen... De poëzie van de deformatie, het zwart worden, dat proces,... Het onderschrijft dat een geheel is samengesteld uit individuele persoonlijkheden, waarvan er zich één onderscheidt. Noem het de metamorfose van het verval. Met sporen en bacteriën als nieuwe bouwstenen. Tegelijkertijd werd het microscopische erg bepalend. Dat uit zich in uitvergrootte tentakels met monilinia's eraan."

TABULA RASA

"Schilderen is niet werken, het is een passie. Het is iets waar je van kinds af mee bezig bent, zonder het woord kunst in de mond te nemen, want dat besef je niet. Ik was wel onder de indruk van grafische aspecten die speelgenoten niet opmerkten. Vestigde ik daar de aandacht op, dan werd dat weggelachen. Net dat zou men later talent noemen, maar aanvankelijk was het iets beschamends. Na mijn opleiding doorzwoom ik een aantal stijlen tot ik op een zeker moment besepte dat ik gestuurd

werd, door een tentoonstelling of kritieken. Als dusdanig geeft het publiek of geven kunstcritici jou een duwtje in een bepaalde richting. Toen ik dat begreep, koos ik voor tabula rasa. Een jaar lang maakte ik niets dan kindertekeningen... zo leeg mogelijk, het perspectief vergetend, alle verworvenheden over boord gegooid. Het moest opnieuw van binnenin komen. Via kindertekeningen besepte ik gaandeweg dat er veel spontane elementen uit mijn jeugd op papier kwamen, zoals de insectenschriftuur."

"Opnieuw schilderen deed ik vervolgens op oud vergeeld zandkleurig papier. Aardekleuren bepaalden de start van mijn oeuvre, waarop ik verder bouwde. Het okergele is er nooit echt uit geweest, maar ruimte wel plaats voor minder zware okers, witgrijs,... Wat ik vandaag vaker doe is op het doek een wit vlak plaatsen en de lijnen die hierin verder lopen een andere kleur geven. Zuivere lijnen die de grens van de grafiek en het gevecht tussen grafische en schilderkundige elementen opzoeken. Alsof er een wig is tussen geslagen, die het open split. Ook de fotografie waarop ik me vroeger concentreerde en erg van hield, ben ik gaan beschadigen en bekrassen. Als een afrekening met de fotografie eigenlijk, en wellicht met een stuk van mezelf."

HET DENKEN ZIT IN DE WEG

"Ik denk dat het werken voor elke kunstenaar een artistiek technische zoektocht is. Wat doet een lijn tegenover een vlak? Want zo ontstaat een werk, de rest is allemaal logisch gevolg. Het maken van een schilderij is kunst. Wat volgt is slechts het resultaat van de kunst. Voor mij ligt het plezier in het maken en het voelen groeien, niet in het kijken naar het schilderij dat af is... al doe ik er soms lang over vooraleer ik besluit dat het af is... dan besluit ik na dagen nog een lijntje te wijzigen of het rood iets feller te maken. En dan openbaart het zich plots als af.

vervolg zie verder >

Het moment tussen gedachte en beeld kan lang duren en voltrekt zich erg langzaam. Niemand zal een kleine correctie merken, maar voor mij maakt het een hemel van verschil. Het is ook de twijfel en het afwegen: ga ik het niet verknoeien, ga ik niet te ver?"

"Die ultieme beslissing neem ik vaak op een moment dat ik niet aan het denken ben, als ik telefoneer bijvoorbeeld. Onbewust komt vaak de beslissing. Het denken zit mij in de weg bij het produceren van kunst. Door te praten schakel ik iets uit, dat mij durft in de weg te zitten

gelijkaardig. Maar vanzelfsprekend is dat niet, want de toeschouwer heeft andere boeken gelezen, andere films gezien, andere ouders,... Ik wil dat de mensen hun eigen verworvenheden ontdekken via het werk. "

"Ook voor mezelf is het vaak moeilijk kiezen welke weg in te slaan, omdat er te veel opties zijn. Kiezen is verliezen. Het wringt wel eens om niet te weten tot waar de andere weg zou leiden. Het is een fysieke job. Ik kan niet meer dag en nacht werken. Als ik vroeger een werk af had,

tijdens het schilderen. Misschien ben ik er soms te intens mee bezig. Eigenlijk 24u per dag, ook al schilder ik niet... kijken, denken. Maar het denken komt wel altijd na het doen. Vaak begin ik aan een werk en weet niet welke weg het op gaat: een vlek hier, een lijn daar, alles heeft zo'n logische opbouw dat ik altijd versteld sta, dat niet iedereen het kan."

VRIJE INTERPRETATIE

"De tijd heeft tegen me aangedrukt, wat zich vertaalt in een meer etherische toon, zonder veel aardse referenties. Maar de vormen blijven van overal komen". Beniti Cornelis gaat al zijn hele leven op zoek naar sporen en vormen en door zijn poëtische benadering vestigt hij de aandacht op de grootsheid van kleine visuele fenomenen. Sporen van een schimmel bijvoorbeeld of de vorm van een gebruiksvoorwerp. Uitleggen hoe iets werkt wil hij niet, wel de poëzie ervan vatten en uitdragen. "Maar ik schilder niet voor de kijker, al wil ik hem zeker niet in zijn vrijheid beknotten. Daarom geef ik ook, vroeger nooit, vandaag zelden, titels aan werken. Een titel dwingt tot het denken in een bepaalde richting en ontnemt de kijker zijn vrijheid. Natuurlijk pleziert het als ik een bepaald gevoel naar voren breng en de interpretatie van de kijker is

ging ik het ook vier dagen vieren, om vervolgens drie dagen te recupereren. Maar nu moet ik al tien dagen recupereren. Ik wil het ultieme werk maken, maar zal ik dat ooit? Dikwijls dacht ik het... één dag, tot ik aan een nieuw werk begon. Maar wat ik vandaag goed en onsterfelijk vindt, is het daarom morgen niet. En wat betekenen opmerkingen als mooi, goed en belangrijk? Een mooi werk is individueel, wat jij mooi vindt bijvoorbeeld. Een goed werk wordt bepaald door de critici. En een belangrijk werk wordt door de tijd bepaald, wanneer ik er al lang niet meer ben", besluit Beniti Cornelis. ☞

tekst: Koen Van der Schaeghe

Exposities:

- 24 oktober tot 19 december 2010 | Groepstentoonstelling 'Niet van gisteren' | Cultuurcentrum Mechelen
- Vanaf 13 November 2010 tot 22 januari 2011 | solotentoonstelling Galerie Pascal Polar | Chaussée de Charleroi 108, 1060 Brussel
- Eindejaarssalon | Galerie Dessers Hasselt
- Galerie Grosche | Castrop-Rauxel (Duitsland)

 www.beniti-cornelis.com